

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a Dobánytörszékben.

Ma nekem, holnap neked.

Hivatásom kötelességei állandóan távol tartanak a várostól. Annál inkább megdöbbenem most, mikor rövid időre a városban időzvéni, kezembe került a „Székesei-hírvár” c. újságnak e lapok derék szerkesztője ellen intézett vad ki-rohanása.

Hogy is történt csak? A „Moórvidéki Takarékpénztár” (melynek lábai alatt a keresztény szövetkezeti mozgalmak miatt nagyon inog a talaj), liberális újságokban közölt hasábos cikkek hamis adataival igyekezett tönkre tenni egy lelkes emberbarátnak és papnak, Dallmann Józsefnek jó hírnevét. Ki akarta pellengérezni akár-hogyan, csak lehetlenné tehesse a keresztény magyar nép érdekében tett önzetlen munkálkodását. Nosza tollam, állj munkába! Rögtön és hivatlanul a „Moórvidéki Takarékpénztár” mellé szegődött a liberális újságíró s egy vezető cikk keretében ugyancsak ütötte-verte Dallmann Józsefet, a katolikus papot. Nem hagyta ennyiben a dolgot a másik katolikus pap, a ki véletlenül — és hála Istennek — szerkesztő is; cikket ír s a roszakaratu támadásokra feleletül a komoly és meg nem támadható érvek egész sorával védi a megtámadottat. Nyert ügye van. De a liberális újságíró sarokba szorult. Védekezni nem tud, érvei nincsenek. Nosza hát tollam, állj megint munkába! S újra tájékszik a méreg és toporzó-kol a harag s a sarokba szorult liberális újságíró

megrohanja a másik katolikus papot annyival inkább, mert az katolikus újságíró is egy-egy-egy, a ki bátor szókimondásával, meggyőződésének erejével, igazainak jóleső tudatában hetenként háromszor zavargatja nem minden eredmény nélkül a zsidó-liberálisok hamis cirkusait. És hidd el keresztény magyarom, ki e sorokat olvasod, ha nem *Bilkei Ferenc* kelt volna Dallmann József védelmére, hanem te; ha mint ő, te is oda állnál a keresztény eszméink küzdők sorába — abban a percben téged is értenek a gúnyok, rágalmak, kipellengézésnek mérgezett nyilai.

Ma nekem, holnap neked! Nézzetek utána! Tíz év óta zsidó-liberális újságaink megrugták és leköpködték rang- és álláskülönség nélkül egy-től-egyik mindazokat, a kik az ébredő magyar katholicizmus s a keresztény magyar nép érdekében szölkáltak és cselekedtek. Leköpték a herceg-primást; „trottilk”-nak nevezték katolikus főrendeinket; hazaárulónak, népbuittónak titulálták Zichy Nándor gróft; papi becsületében gázoltak és gázolnak ma is Molnár prelátusnak; mennyire szeretnék terrorizálni Rakovszky Istvánt; a zsidó arcátlanságnak micsoda ma-kasságával piszkolják és támadják folyton és folyton egyik legjobbat, legjelesebb főpapunkat, Erdélynek Krisztus szíve szerint élő és cselekvő jótékony és buzgó püspökét, Mailáth Gusztáv Károly gróft. Nincs nap, hogy aljas módjuk szerint valamiképen meg ne vádolnák, kisebbiteni ne igyekeznének őt a püs-

pököt hívei s a magyar főurat a nagy közvélemény előtt. S mikor így cait nem érnek, fenekelen gonoszságukban a fiu-el! fordulnak s nemtelen módon az édes anyát, a védtelen nőt, a legnemesebb asszonyt rohanják meg, hogy undor fog el minden jobberzésű lelket a piszkolódások olvasásánál.

A csodarabbik, zsidó uzsorások, kaftános jött-ment alakok bántódás nélkül csallhatják és szipolyozhatják a keresztény magyart. A néma katolikusokról, a kiknek sem meggyőződésük sem véleményük, egy szó kevés, annyi sem esik. A kívül még mincse nek tisztában egészen, azt hízgeléssel körülnyalogatják. Dicséretekkel, magasztalásokkal tömjéneznek az olyannak, a ki katolikus létre nyílt ellensége mindenféle katolikus mozgalomnak. De tegyen valaki csak egy lépést, szölkön csak egy szót keresztény meggyőződése, katolikus hite szerint, rögtön a nyomában vannak mint a kopók, a melyek vért vagy koncot szimatolnak.

Ma nekem, holnap neked! Évekkel ezelőtt az egyik legelterjedtebb zsidó újság a legdurvább módon támadta egyik főpapunkat, a ki a támadásra valami nyilvános banketten így válaszolt: „Sokszor elfogott eddig a kétség, vajjon jól teszem-e mindazt, a mit teszek. Most, mióta ez a lap (itt megnevezte a zsidó újságot) így megtámadott engem, — hála Isten — tudom már, hogy a jó uton haladok. Mert még nem volt becsülte-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Uti élmények.

Schweiz.

Szeretnék még egyet-mást elmondani Münchenről, pompás bazilikájáról, a mely a római Szt. Pál templom mintájára van alkotva, a Frauenkirchéről, a mellette levő raktárról, a mely száz év előtt még München egyik legszebb temploma volt, de a fölvilágosodottságnak útjába esett s megfosztotta ekeiktől, hogy zsákokkal, faladákcal etc. töltse meg. Szeretném jellemezni barátságos, jóindulatu sörivő népét, a mely azt tartja, hogy bort csak hengegők (Protzen) isznak, az össze-visszamatéit képi diákokról, a kikben a Fliegende Blätter pompás képeire ismertem, az új királyi palotáról stb. stb., de félek, hogy ugys túlságosan igénybe vettem eddig olvasóim türelmét. Pedig élményeimnek szebbik, rám nézve még a többieknél is kellemesebb és emlékezetesebb része csak most következik.

Hasonlatot keresek. Bocsnátot kérek, ha prózai találok lenni. Ugy vagyok az utazásommal, mint egy ünnepi ebéddel. Bécs előtél volt, étvágyat gerjesztett. Steierország, Tirol, Bajorország a pecsényéig terjedő részt foglalják le. A pecsényét, tehát az ebéd gerincét Schweiz képezi. S ha a pecsényénél szölköt a töstöt mondaní, nekem is poharat kellene emelnem s áradozva dicsérnem azt a bájos, szép országot, az utazóknak valóságos Herbergjét, a melyet az Ursten azért alkotott oly szépen, hogy művében őt, a bölcs Alkotót magasztalhassuk.

Mielőtt hazuról elindultam, az a szép ország volt vágyaimnak s reményeimnek közép-pontja, pompás tájairól tündérráimokat szölktem, népet könyvekből tanulmányoztam, tisztában akartam lenni mindennel, a mi ott rám várakozik. S most, midőn a levegőben kanyargatom a tollat, hogy lepercegetsek egyet-mást róla, egy kissé meg kell állanom. Mennyi szép vidékről irtam eddig, mennyit beszéltem már égbenyuló hegyekről, bájos völgyekről, csevegő patakokról, zúgó áradattal rohanó zuhatagokról. Nem esem-e ismétlésekbe? Hiszen oly kevés a szó, a mely rendelkezésünkre áll s bárhogyan rakom is őket egymás mellé, a kép, melyet olvasóim elé varázsolok, mégis csak az előbbiekhez fog hasonlítani.

Le is mondom a tájképfestésről s meglegszem egyelőre annak megemlítésével, hogy az északi részen körülbelül a középig, Zürichig majd csakhogy nem domboszerű magaslatok váltogatják egymást, onnan lefelé egész az Alpesek csúcsáig szédületes emelkedések következnek. Az olasz rész, a Szt. Gorhardi alaguton túl ismét síkfölddé alakul s a termékeny Pó völgyével gyönyörköd-tet. Az északi rész virágos kerthez hasonlít csak-hogy ott nem a kertész keze alkotott művészi dombokat, árnyas ligeteket, kanyargó utakat, nem az vezette keresztül a patak kristály tiszta vizét, hanem az Alkotó. A hegyek nem csoportok, nem merednek felénk a mogorva sziklák, nem csillog a hó valkiva szemünket. A fák, erdők üde zöld színében pompázva, a virágos rétek buja gazdagsággal mosolyognak felénk. Egyik kép a másikat váltja, mindig ugyanaz és örökké különböző.

No lám! most vettem észre, hogy hűtlan lettem előbbi ígéretemhez. Szavamot adtam, hogy

nem fogok tájképet festeni s ime nem tudtam szabadulni kedves benyomásaimtól, melyek ma is színes kaleidoszkopszerűen itt rajznak lelkem előtt.

Elülről kezdem. München-t elhagyva néhány óra múlva a Schweizi Balaton, a bodeni tó partján Lindauban állapodtunk meg. Ez még bajor föld. Tőle félóránnyira Bregenz Tirolhoz tartozik, a másik oldalon szintén félóránnyira Würtenberg határa látszik. Alig másztunk föl a Hotel Tomann harmadik emeletére, midőn a hajó közeli indulását jelezték. Lesiettünk s hajóra ülve Bregenzbe, egy kedves tóparti városkába, a becsületes jó tirolai nép nyájas fészkebe jutottunk. Nem emlékszem, hogy a levegő balsamos illatát valaha jobban élveztem volna, mint itt. Nem sokkal előbb eső esett s a fák, virágok mintha kétszeres erővel lehelték volna üde illatukat felénk. És mily gazdag tenyészet! A fák ágai izmosabbak, leveleik kétszer oly erővel fejlődnek, egészségesek. Megálltam, kitártam karjaimat s boldognak neveztem magamat, hogy Isten ezt is megérmem engedte. A hegyi uton fölmenve a messzelátó torony irányában, gyönyörködöttünk a tájké ezerféle szépségében. Alattunk a völgyben a reformált ciszterciák óriási kolostora állott, a mely hangú, zengő öregharang épen imára hittá össze a jó atyákat, kik Isten szolgálatán kívül vagy 300 gyermek lelki és testi neveléssel szolgálják az emberiséget. Szeretnék volna őket meglátogatni, tudván R. barátunktól, hogy a szives jószág és szeretet egész lelküket eltölti. Nem lehetett. Este 6 órakor már estebédre gyűlnek össze, aztán elpihennek, hogy éjfélkor a közösen elzengendő szolozsma már együtt találhassa őket.

Mai lapunk 6 oldal.

tes ember ebben a házban, a kit ez a lap meg ne rugdall, meg ne lámadt volna!"

Hát téged, keresztény magyarom, megrugdalt, kipellengérezett-e már valaha valamelyik zsidó-liberális újság? Ha nem tette, félt, cselekedtél-e már valamit hited, meggyőződésed szerint a keresztény eszmék, a keresztény magyar nép érdekében? Mert ime lásd, ha egy magyar főpap a a krisztusi vallás örökérvényű jogainak elkobzása elien szót emel; ha mint a legkisebb káplán tesz és dolgozik népe, hivei érdekében; ha egy főúr élére áll a keresztény magyarságot mentő akciónak; ha egy katolikus képviselő az országházban buzgólkodik a korrupció kiirtásán; ha egy plebános katolikus kör, egy káplán hitelszövetkezet alapításán fáradozik; ha valaki mint a katolikus sajtó munkása fáradozik: egyenként és egyenlően lehurrogja, leköpködi, benyálazza őket a tintakazárokhoz jól fegyelmezett s mindenre kész szerege. A fülét se mozgatja, ha valamiféle rabbi-lében megválasztásáról van szó, de üresedjék csak meg valamelyik püspöki szék, a legelső a tintakazár, a ki szemtelen arroganciával jelöli meg, ki volna legalkalmasabb annak betöltésére. Diktálni akar egyházmegyei hatóságoknak, püspököknek: mit hogyan csináljanak, kit hova tegyenek? Külölg utánuk mint a róka, kilési szavukat s azután hazug híreket költ, ferdit és megrálgalmaz, hiszen mindig és mindenütt vannak ostobák és tökféjük, a kik hisznek a liberális újság nyomtatott betűinek.

Ugyan mondj hát keresztény magyarom, nincs-e itt az ideje, hogy végre kinyissuk szemünket és cselekedjünk, a mint férfiakhoz illik?

Ha a szemtelen legyeket ételedről elhessegeted, hogy azt piszkos nedvükkel be ne köpködjék, akkor becsületed, hited, vallásod, keresztény magyar véreid tisztessége és boldogsága csak ér annyit, hogy fölkelj mozdulatlanágodból s védelmükre állj mindennemű megrontás és támadás ellenében.

Legy hát ember a talpadon s mindenekelőtt dobd ki a házadból, a faludból, kaszinóból és korcsmádból a zsidó liberális irányzatnak minden nyomtatott hírhordóját. Ott a te újságod, a katolikus újság! Olvasd, pártold azt a katolikus sajtót,

Még az éj leszálta előtt, vissza akartunk jutni Szent Gebhard püspök bájos szülővárosából Lindauba. Az utazás nem tart tovább fél óránál s az idő felhasználta ezt a rövid alkalmat, hogy egy tengeri zivatar miniatűr kiadásával gyönyörködtessen bennünket. Ó milyen szép volt! A néhez, sötét felhők előbb a hegyek tetején borongtak s mint egy fekete zászló lengettek sötét szárnyaikat, tíz perc múlva lépésről-lépésre foglalták el szemünk elől a tájék bájos körképeit aztán jött egy oly záporosó, hogy 10 lépésnyire nem látott el a szemünk csak itt-ott villant ki egy-egy vijjogó sirály ezüstszínű szárnya. Majdnem éjjeli sötétség borult reánk s mi aggódva gondoltunk arra a fürdőre, a melyben akarattunk ellenére ruhástól lesz részünk. De mint onni más helyen, itt is kedvezett a szerencse. Az idő gondolt egyet, mogorva ábrázata mosolyra derült, a felhők sötét kárpitja kettéhasadt s a nap játszi sugarai kacagva vettek tőlünk bucsut a bajor hegyek felől. Mire a lindau világitó torony és a fogát Ausztria felé vicsorgató hatalmas bajor oroszán előtt kikötöttünk, a béke derűje köszöntött bennünket, csak a parton álldogáló fásor hullatta itt-ott reánk a kristály tiszta eső cseppeket.

Reggel hajóra szálltunk, hogy a bodeni tavon keresztül hajóházán, Konstanz felé vegyünk utunkat. Az egész környék hasonlít a Balaton mellékéhez, csupán csak azzal a különbséggel, hogy a mi szép tengerünk vidékeinek bora, buzája messze földön nevezetes, míg a szegény schweizeiek csak tengődhetnek a gyatra gyümölcsből. A buzájuk kevés, a mi van is, nyomorúságos; a „vier-männer-wein"-ről pedig egyik-másik

mely annyi önzetlenséggel, annyi áldozattal védi hitedet, hazádat, becsületedet, keresztény magyar véreid tisztességét s viszi előbbre napról-napra mindnyájunknak életbevágó nagy érdekeit. Ki pártolja, ki támogassa ezt a tisztességes sajtót, ha te nem teszed? Hidd el, ha ez a keresztény sajtó nem állana mellettünk s nem emelné fel tiltakozó szavát nap-nap után a galád támadások ellen, ha nem bátoritana és ösztönözne folyton bennünket a küzdelemre, olyanok volnánk, mint a béna, a ki csak nyöszörög vagy átkozódik, de nem cselekszik, mert képtelen a cselekvésre.

Ne vonulj meg gyáván a lakásod négy fala közt. A katonát az egyenruhájáról, a katolikus embert — akár pap, akár világi — tetteiből, mindennapi cselekvéséből ismeri meg. Tutyi-mutyi katona az, a ki nem mer a háboruba menni, mert őt is meglöhetik. Tutyi-mutyi katolikus az, a ki a katolikus eszmék érdekében sikra szállni nem mer, csak azért, mert őt is megrálgalmazhatják, meghurcolhatják és kipellengérezhetik. Kik? A zsidóliberálisok?

Nos, akkor tessék nem kritizálni és mosolyogva filozofálni, hanem dolgozni, tömörülni, toborozni, áldozni a jó ügyért és meggyőzni az ingadozókat. Tessék odaállni a küzdők sorába, testvér a testvér mellé, pap a pap mellé, keresztény magyar a keresztény magyar mellé, nem lenézni a szomszédot, mert annak a tudása gyöngébb, nem irigykedni a másikra, a ki nálunknál erősebb, hanem védeni egymást, védeni a közös szent eszmét és folyton résen állva egyesült erővel támadni az ellenséget. Hiszen eddig is csak azért győzött, mert nem értették meg egymást s mert sok volt közöttük, a ki titkon paktált és parolázott az ellenséggel.

Mihelyt csak egy kicsit megszokasodunk, hithűségünk, jogos önvédelmünk, becsületes szándékaink ágyui és fegyverei előtt el fog nemülni s egyuttal el is fog inálni az a tisztelt sereg, mely most annyi prepotenciával szeretné guzba kötni, megfojtani, elhallgattatni a keresztény katolikus eszmék és irányzat minden bátran és becsülettel küzdő vezérét és közkatonaját.

A ki pedig közületek haragszik az igazmon-

olvasóm is hallott talán már. Miért nevezik négy ember-bor-nak?: mert egy az áldozat, kettő lefogja, a negyedik pedig a szája borsó a nedűt s így is csak a bicskája nyilhat ki a nagy gyönyörűségét.

Dél volt, mire Konstanzban kikötöttünk. Jegyet kellett váltanunk a schweici utunkhoz. Mert a jó schweizeiek bölcsen kifundálták, hogy miként lehet az utasok ármádjáktól szétárasztani az ő szép, de szegény országukat. Egy 15 napra szóló jegy a II. osztályra 45 frank, (korona) a III-ra 35. Utazhatsz vele vonaton hajón arra és annyiszor, a mint neked tetszik. Csak fölmutatod arcképedet, összehasonlítják a fizimiskáddal és „mehet."

Konstanz egyike a legszebb schweici városoknak. Pompás fekvése a tó partján óriási előnyére válik. Szinte bámulja az ember a lakosság szépepérkét, a mely már századokkal előbb széles utcákat hasogatott ki, hogy most terebélyes, nyilegyenes, négyszeres-ötszörös fasorok árnyában nyerjen az ember üdülést és menekvést a nap égető sugarai elől. Van egy pompás régi műnstere, székesegyháza, mely hatalmas csúcs-íveivel késő hirdető hirdetője a nagy elődök vallásos lelkének és építészeti tudásának. Belül azonban szegényes — nem a mi fogalmunk, hanem a külföldön szerzett tapasztalataink szerint. Ugy lát-szik, hogy a felvilágosultság szelleme ott mélyebben rombolt, min egyebütt. Igen! az a liberális felvilágosodottság, a mely a szabad elv nevében kikergette kolostoraikból a szegény barátokat, a kik imádkozva és a művészetnek élve töltötték napjaikat. Nem emlékszem, hogy mostanában mélyebben markolt volna valami a szívembe,

dásért s rózsavízzel szeretné fölöntözgetni a csatát porondját, a hol a fegyverek ropogása hallik; vagy a ki a mai kor manlicherjeivel szemben ócska rozsdaverete muskétákat akar billegtetni — attól bocsánatot kérek, hogy fölébresztettem. Ha még mindig álmos, aludjék tovább. Jó éjt, csendes álmokat!

Laicus.

A moóri főbíró fegyelmije.

Néhány nap híján három hónap mult el azóta, hogy a moóri közállapotokkal s a moóri főszolgabíróval is foglalkoztunk. Hiteles adatok alapján megirtuk, hogy Kovács Sándor főszolgabíró finánciális obligóban van a közvetlen felügyelete alatt álló egyénekekkel s ezt nem helyeseltük, a mint hogy ezt egyáltalán nem is helyeselteti senki sem.

Igen helyesen cselekedett Kovács Sándor főszolgabíró, midőn még május havában önmaga ellen felettes hatóságánál fegyelmi eljárásért kért, mely elrendeltetvén ténybeli állításaink valódiságát s felfogásunk helyességét igazolta, dacára annak, hogy felmentő határozatot hozott a válsztmány.

A vizsgálatot a helyszínen Huszár Ágoston alispán ejtette meg és az erről felvett jegyzőkönyvben igen elismerőleg nyilatkozik a főszolgabíró ügyvezetéséről s a hivatali valósággal mintahivatalként jellemzi. Mi ennek öszintén örülünk s készséggel publikáljuk. Hogy pedig ténybeli állításaink nem légből kapottak, közöljük a vizsgálati jegyzőkönyvnek erre vonatkozó részét:

„Beismeri (t. i. Kovács főbíró) hogy a csákvári jegyző és a moóri előjáróság három tagja valóban 2000 ft erejéig fizetési kötelezettséget vállaltak érte a mult évben, mely kötelezettség a legközelebbi lejárati alkalmával meg lesz mentve."

A finánciális obligó a vizsgálat során konstátáltatott s ennek megszüntetését bizonyára a hivatali felsőbbség is szükségesnek tartotta. A Fleischmann-féle obligó is fennállt, tehát itt sem tévedtünk. S mert a Fleischmann-féle borhamisítási ügyet is érintettük, kötelezőszerűleg közöl-

mint mint mikor Hotel Insel-be léptem. A mult század elején még templom és kolostor volt, ma vendéglővé degradáltak. A hol valamikor az Urat dicsérték a jámbor lelkek, az most étteremmé vált és kacagó párok tánctermévé. Meghagyták a pompás oszlopokat, itt-ott még a szebb freskók is megvannak, mintha a vendéglős boszantani akarná vele az embert, hogy a fölvilágosodottság ilyen is lehet. Remek négyszögletbe menő folyosóján, a hol valaha a processiókat tartották, most a vendégsereg tartja sétáit. Elég szép festményekkel is ellátták, persze az újabb kor izlése szerint. Görbén néztek ránk, mikor beléptünk, valami vigyorgó hotelidierer azt is mondta, hogy tilos az étterembe, már mint a régi templomba való belépés. Csak azért is bementünk mindenüvé, a termekbe, a gyönyörű verandára, a honnan a tóra a képzelhető legszebb kilátás nyílt. Ha valaki belénk köt, azt hiszem, hamarosan egy kis magyaros scéna-t rendeztünk volna.

Jobban járt egy másik templom. Azt, miután elorozták régi céljától, átadták az enyészetnek. Ha Istené nem lehet, ne legyen másé se. S mikor az enyészet átvette benne a szomorú birodalmát, sikerült megvennie a katolikus legényegyletnek, mely a pompás templomból felolvasó termet csináltatott; melléje pedig vendéglői helyiséget és szállodát rendeztetett be. Olcsó tiszta, szép helyiségek. (Neve: Kath Verinhaus Szt. Johann.) Megnéztük a Rosengarten muzeumot, a Huszár-ménetet, a hol a szerencsétlen Huszár Jánost a császár maglyán elégették.

Délután Schafhausenba illetőleg Neuhausenba mentünk, hogy a világhírű rajnai vizesés-

juk a vizsgálati jegyzőkönyv erre vonatkozó passzusát:

1896-ban az alsófoku ítéletek feloldattak, újabb vizsgálat és határozathozatal végett az iratok visszaadattak. Az újabb tárgyalás 1896 május 28-án az érdekeltek meghívásával megtartott, mikor is a tárgyaláson megállapítottak alapján Fleischmann Miksa fementetett azon okból, mert panaszló feljelentése elévültnek bizonyult s mert a vegyvizsgálat alkalmával kifogásolt bor forgalomba nem hozott.

Sajnáljuk, a jegyzőkönyvben nem találjuk nyomát annak, hogy az elévülés kinek a hibájából történt avagy mily véten tévedés következménye. Az ügy anyagát közelebbről nem ismerjük, a kihágási eljárás lefolytatásáról teljes képet a jegyzőkönyv nem nyújt s így — minden mellékgondolat nélkül — csak csodálkozunk lehet, hogy épen egy borhamisítási kihágási esetben kénytelen az eljáró hatóság az elévülést határozatilag konstataálni.

Tovább megyünk a hivatalos eljárás nyomán. A vizsgálati iratok kiadattak véleményezés végett a vármegye, ügyészének, a ki a következő jelentést tette:

Tekintetes Alispáni Hivatal!

Hivatkozással a 9201/ki. 902. számmal kiadati rendelt leveles kézbesítés folytán Moórról kapott iratok kapcsán Kovács Sándor főszolgabíró ur feyelemi ügyében a következő véleményt vagyok bátor előterjeszteni:

Miután a vizsgálat az 1886. XXIII. t. cz. 1. §-ában a) és b) pontok alá vonható semmiben tényálladékok nem talált, nevezetesen a csákvári jegyző és a moóri előjáróság által vallott giró sem képez oly tényálladékokat, bár nem helyeseltető, az eljárás abbanhagyását indítványozom.

Székesfejérvárott, 1902, július 11-én.

Főügyész szabadságon.

Dr. Schlamadinger Jenő,
tb ügyész.

Ama véleményünk helyességét tehát, hogy a főszolgabíró úrnak a hivatali felügyelete alatt levő egyénekkel szemben fennálló vagy legalább is még három hónappal ezelőtt fennálló pénzügyi kötelezettségét nem helyeseltjük, az illetékes tisztü ügyész hivatalos jelentésében is jónak látta meg erősíteni.

ben. gyönyörködhesünk. Végigjártuk Schafhausent, megnéztük a kálinista templomot, mely valaha a mellette levő kolostorral együtt a legszebb alkotások közé tartozik. Most persze az egyszínre festett falak szomorúan emlékeznek, hogy valaha szebb napokat is láttak. Onnan felmentünk a remek kath. templomba, melynek csinja, szépsége elragadott bennünket. Mellette van a plebánia, hozzáépítve a kath. legényegylet s egyesületi ház, nem messze tőle egy apácázárdából a növédek csengő tiszta éneke verődött felénk.

— Honnan került mindez ki? — kérdeztük — Hiszen alig 6—7 ezer katolikus lakja ezt a várost.

— Adósságra csináltak uram — felelték. Hiszen ha mi akkor építenénk arra számítanánk, a mikor az egész pénz együtt van, elmehettünk volna Jebekbe. Mi lenne a mi ifjainkkal itt a szocializmus torkában? Össze adogatjuk s a jó lsten mindig van annyi irlgalommal irántunk, hogy népünknek erőt és tehetséget ad a kamatok fizetésére is a tőke förtészésére is.

— Hm! — gondoltuk — hiszen mi is ilyesfórmán indulunk már itthon, kezdünk nagy dolgokat s fohászokunk — Uristen! a te dicsőségedre kezdünk segíts te a folytatásban.

Bilkei Ferenc.

A tisztü ügyész véleményes jelentése után a feyelemi választmány f. hó 12-én Fiáth báró főispán elnöklete alatt ez ügyben a következő határozatot hozta:

850.
kb. 902. Fejérvármegye közg. bizottsága feyelemi választmányának 1902. évi augusztus 12-én tartott üléséből

Tárgy: Tisztü ügyészü előterjesztés a Kovács Sándor moóri járási főszolgabíró feyelemi ügyében.

Határozat.

A moóri járás főszolgabírójá Kovács Sándor által önmaga ellen a Fejérmegyei Napló f. é. 55. és 57. számaiban foglalt gyanúsítások megvizsgálása miatt kért feyelemi vizsgálat során a vármegye alispánja által felvett és bemutatott vizsgálati jegyzőkönyv tanúsága szerint semmi olyas, hogy az 1886. évi XXIII. t. c. 1. §. a) és b) pontjaiba ittköznenek, nem találtott, az önmaga által kért feyelemi eljárás az 1886 évi XXIII. t. c. 5 §-a alapján megszüntettetik, s a vonatkozó tárgyiratok megfelelő további eljárás végett a vármegye alispánjának kiadatnak.

Báró Fiáth Pál

főispán, mint elnök.

Tekintettel arra, hogy a határozat még nem jogerős, mert megfelelebbezhető, tisztelettel tudomásul vesszük, publikáljuk s ez alkalommal kommentárt hozzá nem füzünk.

UJDONSÁGOK.

— **Requiem Steiner püspökért.** Ma két esztendeje temették a székesfejérvári egyházmegye nagyevü feledhetetlen püspökét. Gyász borult mindannyiunkra s vigaszt csak az ég felé tekintettünk, a merre lelke elszállott közülünk. Az imában kerestünk vigasztalást s ma is ima volt emlékeztetünknek száruya. Dr. Városv Gyula megyés püspök ma d. e. 9 órakor fényes segédlettel ünnepélyes requiemet celebrált, könyörögven az lstenben boldogult püspök lelkiüdvéért.

— **Nagyboldogasszony, vagy Mária menybemenetele napján holnap délelött 9 órakor a székesegyházban az ünnepi szt. misét Dr. Városv Gyula megyés püspök fogja bemutatni az egek Urának, az ünnepi szent beszédet pedig Szuborics Jenő apátkanonok, székesegyházi főesperes tartja.**

Ugyanitt emlitjük meg, hogy holnap délután 5 órakor a székesegyházból körmenet indul a haltéren levő sz. Mária szoborhoz, hol szent beszéd s lytania fog tartatni.

— **Relyélyes gyilkosság.** Alig szenvedhet most már kétséget, hogy Bernáth Julia rablőgyilkosságának az áldozata. A hulla ugyanis hanyat fekke találtott mintegy 20 centiméter távolságra egy szőlle széköt, melynek lábához volt zsinelgeve. Dr. Herz Oszkár törvényszéki orvos s ugyanilyen minőségben dr. Kecán Livius orvos végezték a boncolást s mig dr. Herz a legnagyobb valószínűség szerint önakasztás esetét látja fenforogni, addig dr. Kecán Livius különvéleményében ezt majdnem kizártnak tartja s külerőszak behatását konstataáltnak gyilkosság fenforogását tartja valószínűnek. Dr. Herz Oszkár ama véleményben van, hogy a nő guggoló helyzetben feszítette a hurkot s midőn a padlóra vetette magát, majd végvonaglásában szenvedte a konstataál sérüléseket. Itt emlitjük meg, hogy a boncolás folyamán konstataálott, hogy a nőnek három kivételével minden bordája egyszeri, sőt a legtöbb kétszeri törést szenvedett, a fejen, valamint a karon is külerőszak nyomai találtattak. Dr. Kecán kizártnak tartja, hogy a most leirt

bordatörések önakasztás esetén, sima, sőt szőnyeggel bevont padlón bekövetkezhettek volna. A halál közvetlen oka mindkét orvos véleménye szerint fulladás volt, mely a nyelvgyöknek a torok falához való szorítások állott be.

Az orvosi vélemények ismertetése után a boncjegyzőkönyv adatai szerintünk büntény fenforogását igazolják, egyébként a körülmények is erre vaillanak. A hullától félméternyire vértőlott találtattak, melyek önakasztás esetén alig fordulhatnak elő. A hulla alatt egy óralánc-dísz, illetve delejtü volt, a melyet a nő birtokában soha nem láttak, de erre ez alkalommal mi szükség sem volt. Köz tudomásu dolog, de a hozzátartozók is igazolják, hogy a magányos nőnek több ezer forintra rugó készpénze volt s a hivatalos vizsgálat folyamán eddig sem pénzt, sem annak megfelelő értékpapírt nem találtak, noha most 1-én is kapott 180 koronát, melyet takarékos életmódja mellett az éltés nő el nem költöhetett. Lényeges körülmény a nagyszámu bordatörés és hogy a szék lába is véres volt. Mi az önakasztást kizártnak tartjuk, mert hisz ehhez mindenkéltől fix pont szükséges. De tegyük fel, hogy az éltés és egyébként is gyenge nő a nehéz széket a zsinel feszítése folyamán nem volt képes megmozdítani. Ez esetben is a fuldoklás első perceiben már feltétlenül hiányzott volna belőle az az energia, mely a tett teljes véghezvitéléhez még szükséges, nem is említvén az életösztönt, mely ily helyzetben még az utolsó percben is feltétlenül uralkodott volna az öngyilkossági szándékon, illetve elhatározáson. Mint tráljuk, tekintve az eltérő orvosi véleményeket, Budapestről orvosprofesszor véleményét kéri ki ez esetben.

Érdeklődéssel tekintünk a rejtélyes ügy elé, melynek bonyodalmából a kivezető fonat megtalálni első sorban rendőrségünk feladata. Az értékpapírok egy része már előkerült, ez esetben azonban hova lett az értékpapírok ára? Az eddigi nyomozás eredményéről a vizsgálat érdekében nem számolhatunk be.

— **Eljegyzés.** Kiss István verebi tanító eljegyezte Walper Etelka kisasszonyt özv. Walper Mihályné kedves és szép leányát.

— **Vármegyei közgyűlés.** A vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap rendkívüli közgyűlést tartott, mely Gyapay Pál felszólalásával vette kezdetét. Kossuth Lajos száz éves születési évfordulójának megünnepléséről szerettet volna ez alkalommal hallani s kéri az alispánt, szándékozik-e ily irányban valamit tenni. Husár alispán válaszában kijelenti, ha a megye közönsége meghívást kap, intézkedni fog. Majd Fiáth báró főispán nyugtatta meg a felszólalót, jelezvén, hogy ez ügy megbeszélésére külön közgyűlést fog összehívni.

A megüresedendő megyeházi helyiségek bérbeadását illetőleg a közgyűlés egy albizottságot küld ki, hogy a jövő év január 1-én megüresedő helyiségek célszerű átalakítását illetőleg javaslatot tegyen.

A martonvásári államosítandó iskola évi megüresedésére kért 200 koronát az állandó választmány ellenkező javaslata dacára Koller Pál indítványára a közgyűlés megszavazza olykép, hogy az évenként az árvaházi alpból utaltassék ki.

— **A város kölcsöne.** F. hó 11-én Havranck József polgármester elnöklete mellett egy szűkebb körü bizottság foglalkozott a város által felveendő 600.000 koronas kölcsönüggyel. A kölcsön eszközlésére a „Magyar Takarékpénztárak központi jelzálogbankja” tett ajánlatot 9½ árfolyam és 4½ mellett, azonban a bizottság, mielőtt véleményt mondana ez ügyben, több fővárosi pénzüntézetet szólit fel ajánlattételre.

— **Városi közigazgatás** Székesfejérvár szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap rendes havi ülést tartott Havranck polgármester elnöklete mellett. Az ügymenetről tett általános jelentés után dr. Bierbauer Viktor főorvos számol be a uult havi közegészségéről, mely ez alkalommal elég jónak volt mondható, bárha a kanyaró, hökhurut és a járványos fűtő mirigylob (mumpja) szörványosnál nagyobb számmal mutatkozott; az aratási munkák, a kánikula beálltával a kisdetek között a szokványos nyári béllhurut több áldozatot követelt, különösen a földmívelési munkás öz-

tálynál. A statisztikát rontják a vidékről a Szent-György kórházba házi ápolás hiánya miatt szállított halálos vagy életveszélyes sérültek; nem különben oly súlyos és reménytelen betegek, kik a házi ápolást megunva, reményüket a kórházba helyezik, s itt nyerne enyhülést, s halálukig kellő gondozást és ápolást. — Uralkodó megbetegedések a jázért fertőző bajokon kívül az emésztő szerveknek, különösen a beleknek hurutos bántalmaivoltak. Részletes jelentése a következő: Születési törvényes fi 64, nő 46, törvénytelen fi 3, nő 5, összesen 108. Ikerpár volt 1, házasságtörés 15. Elhalt: fi 41, nő 29. Összesen 70. Ezekből 7 éven alul volt törvényes fi 21, nő 7, törvénytelen fi 2, nő 1. Születési többlet 38. — Nevezetesebb halálok: veleszületett gyengeség 7, görcsök 2, bélhurut 14, tüdőlob 6, tüdővész 8, guta 5, vízkór 4, aggkór 10, véletlen esemény 2. A kózházhoz 17 halottja közül csak 6 volt fejevári illetőségű. A járványra fájhatók körök közül: hökhurut 7, kanyaró 22, fültömrigylob 2, bárányhimlő 1, difteritis 1, hasihagymáz 1 eset volt. A járványkórház nyitva van.

A többi előadók referáciáik közül még a pénzügyigazgatóság jelentése tért el a szokásos sablontól. 238 házbérijövedelem adófelelbezés került tárgyalás alá. A felelbezesek közül 107 olyan, melyet a felülbíráásra kiküldött bizottság s a pénzügyigazgatóság is elfogadásra ajánlott, 87 van olyan, melyet elutasítottak, negyvenkettőre vonatkozólag pedig közös megállapodásra nem juthattak.

— **Rabbi-iglatás.** *Schweiger* Hermann orthodox rabbi beigtatási ünnepélye f. hó 20-án d. u. fél 5 órakor lesz a következő programmal:

1. A megválasztott főrabbi fogadtatása a templom bejárata előtt.
2. A megválasztott főrabbi templomi disztülöhelyének és szószékének átadása.
3. Hallel ima utolsó két szakaszának előnéklése.
4. 110. zsoltár előnéklése.
5. A beigtató rabbi szónoklata.
6. A megválasztott főrabbi székfoglaló beszéde.
7. Mincha ima.

— **Bigo redivivus.** Ezt a frátert ismerjük már Fejérvárról, a hol egy csomó jólelkű ember becsapása után kerekelt oldott és szebb vidékre ment tehetségeinek tért szerezni. Most a Balaton partján üdül, a honnan a következő kedélyes kis csínyjéről ceket írja valaki a *Hazánk*-nak.

Összejártam a napokban a balatonparti fürdőket. Elkezdtem Aligán, folytattam Siófokon, Balaton-Földváron, Keszthelyen, Hévízen, a másik parton Balaton-Füreden, Almádban és Keszthelyen. És mindenütt ahol jártam, vízen és szárazon, azt tapasztaltam, hogy édes hazánk hirlap-, szak- és szépirodalma az újabb időben, a XX. század hajnalhasadásán még rettenetesebben fellendült, mint felvirágzott a XIX. század végnapjaiban. Ezt a feltűnést pedig abból következtetem, hogy a balatoni fürdőkben kivétel nélkül minden harmadik ember szerkesztő, nem számítva ide azokat a frakkos urakat, akik irtozatos ortografiaiával és sok helyen még rettenetesebb árszabványokkal szerkesztik a vendéglők ételapjait. Kétségtelen, hogy a balatoni fürdőkben igen sok hivatásos fővárosi író és hirlapíró nyaral, köztük az irodalomnak és publicisztikának több kiváló tagja is. Amennyi budapesti „szerkesztőt” azonban a Balaton vidékén most találunk, az még nagyhatalmi állásunkhoz arányitva is tömegesen nagyon káprázatosan sok volna. S minő alak eme szerkesztő urak némelyike. A napokban például balatonfüredi nyaralásból átrándult Balaton-Almádba valami Bige nevű „szerkesztő” ur (nagyon hosszú nemesi predikátuma is van), hogy ott belépti díj mellett felolvasást tartson a fürdőközönségnek a „hirlapírói tisztességéről”. Az ifjú szerkesztő urnak hosszu a Herman Ottó hája volt és testi fogyatkozására nézve sánta. A fürdővendégek körében szép számmal adott el jegyeket a felolvasó estélyre, a felolvasást azonban gyengéd oka miatt nem tartotta meg, egyik holdvilágos estén bucsuzás nélkül elpárolgván. Az almádi-csendőrség valószínűleg még most sem tudja, hogy ez a „Bige” ur közönséges szélhámos ur, akit a budapesti és szegedi rendőrség holmi csalások miatt mind mai napig köörtet.

— **A laktanyaeplőre** vonatkozó zártajánlatokat ma bontották fel a városzház nagyertermében. A 480 000 koronás munkálata a következő ajánlatok tettek: asztalos és lakatos munkára Markus Simon (25% engedménnyel), mázoló és szobafestő munkára Hirschorn József (18%), bádogos munkára Knezsits Imre (13.5%), üvegesre munkára Schwarcz Soma és társa (19%), ugyancsak az üveges munkára Grosz József (21%), mázoló munkára Veisz A. Samu Debrecen (33.5%), ács munkára Deutsch testvérek (10%) mázolóra Kálóczy Gyula (38%), asztalos és lakatos munkára Nyáry Gábor és Madary Gábor (23%), bádogos munkára ifj. Ditmár József (15%). Az összes munkára ajánlatot tettek: Say Ferenc és Fischer Henrich (7%), Radnai és Csimár (12.7%), Lemberger S. és fiai Budapestről (16.7%), Weil Rezső Budapestről (16.25%), Bernstein és Káldor (16.3%) Grünwald testvérek (19.2%).

— **Laptársaink figyelmébe.** A „Székesfehérvári Friss Újság” kiadóhivatalának egy levele került kezünkbe, melyet tekintettel arra, hogy a helybeli lapokról, illetve azok munkásairól tesz említést, hű másolatban közlünk:

„Székesfehérvári Friss Újság”
kiadóhivatala. Székesfehérvár, 1902 II 8

Igen tisztelt Mészöly Ur

Tegnap elküldtünk a Számlát a Friss Újságban volt hirdetésért Ön pedig azért nem fizette ki mert állítólag a többi lapokban olcsóbb számítanak majd Arra a következő megjegyzésünk van Mi nem megünyk a helybeli újságok után akik 5-6 példányban jelenek meg még ami lapunk 4000 példányba jelenik meg. Azonkívül sem engedünk azon felszámított árból mert önek mint vendéglősnek sem szabad elfelejteni hogy „Friss Újság” szerkesztőség és kiadó hivatal 4-5 emberből áll és ezek önt gyakrabban felkereshetnek holott a többi lapnál csak egy ember áll a hírek össze szedésére és az nem is költhet korcsmákba annyit mint 4-5 ember Enélfgva felkerjük saját érdekében is a Friss Újságban közölt hirdetésér járó díjat korona 450 fillért okvetlen e sorok vétele után kiegyenliteni sziveskedjék

tisztelettel
„Székesfehérvári Friss Újság”
kiadóhivatala.

Azt hisszük, hogy ez a levél bővebb kommentárt nem kíván.

— **Esküvő.** Kővári János helybeli kereskedő ma tartotta esküvőjét *Wolner* Sándor helybeli kereskedő *Gizella* leányával. Az esketés 2 órakor volt a neol. izraelita imaházban, a mi után a násznép lakomára jött össze.

— **Öngyilkosságok.** Szöllősy Erzsébet helybeli születésű, 20 éves varróleány Baracsán felakasztotta magát, mert bátyja aláírásával táviratilag értesítették, hogy anyja meghalt. A távirattal valaki tréfát csinált s ennek lett áldozata a szerencsétlen leány. — Gárdonyban Barabás Imre, 54 éves ottani lakos felakasztotta magát meghalt. Gyógyíthatatlan gyomoraja ke.gette a halálba.

— **A titokzatos lövöldözés** mindinkább kezd kibontakozni a jól kiesztelt homályból. Már beígazolást nyert, hogy nem külföldi, nem apátlan, nem orgonajavító és nem Schiller, hanem Lovasi Schüller István budapesti rovvott multu kereskedőség, ki már gyakran került összeütközésbe a büntetőtörvénykönyvvel. Szülei Budapesten laknak.

— **Halál a kerekék alatt.** A Gárdonyhoz tartozó Csirip-pusztán Fűrész András ottani lakos elgázolta Török István napszámos 4 éves fiát, a ki a kerekék alatt nyomban meg is halt. Koszoru Erzsébet cselédleány az oka a végzetes szerencsétlenségnek. A kis fiut ugyanis Fűrész tiltakozása dacára a rudra ültette, a honnan lebukott s a kocsi fején ment keresztül. A leány látván a halálos szerencsétlenséget, megszokott a pusztáról.

— **Betöréses lopás.** Hollenzér József mozdonyvezető Budai-út 66. sz. alatti lakásába az utcai ablakot át behatoltak s a szekrényből két arany láncsal együtt egy arany gyűrűt elloptak. A lopott tárgyak értéke 150 korona. A szomszéd szobában alvók a betörő munkáját csak reggel vették észre. A tettes a helyi viszonyokkal teljesen ismerős volt.

— **Szülők figyelmébe!** Melegen ajánljuk a budapesti *Mária Kongregáció internatusát* mindazon szülők b. figyelmébe, kik gyermeasimmba járó gyermekeiknek megbízható keresztény nevelést óhajtanak nyujtani. Harmadik éve, hogy az internatus fennáll s máris a keresztény társadalom mérvadó köreinek elismerését megnyerte. Az évi tartásdíj az egyenruházati költségen kívül 600 korona. Felvételre jelentkezni lehet a Mária kongregáció internatusának igazgatóságánál: Budapest, VII. Damjanich-u. 50. sz., mely kívánatra azonnal szolgál prospektussal.

— **Trachoma** Tárnokon Hegyi Ferenc ottani lakos trachomába megbetegedett. A veszedelmes betegség továbbterjedésének gmggállítására az intézkedések megtéttettek.

— **Csaló löcsiszár.** Frank Gábor herceg-falvai löcsiszár galád módon élt vissza több gazdaember bizalmával. Különléle ürügyek alatt 10 csikó passzusa került a nevére, a vételért azonban a gazdák hiába várták, a löcsiszár 12000 korona vételárral meglepett.

— **Kitiltott szocialista igaztató.** Drucker péksegédet, a ki a legutóbbi pékmozgalomban szerepelt, mivel beigazolást nyert, hogy többszörösen büntetett szocialista igaztató, a hatóság Székesfejérvár területéről 10 évre kiiltotta.

Kath. család a beálló iskolai évben kisebb lányokat vagy fiukat teljes ellátásra elfogad helyben Budai-út 18. sz. a.

Dr. Palánszky Miklós nyug. áll. honv. ezredorvos, városi kerületi orvos, operateur, lakását a Dinnye u. 24. sz. házból a Budai-út 22. sz. házba tette át.

Rendel: d. e. 8—9-ig d. u. 2—4-ig.

A sajtó.

Bartha Miklós, a kit mekánr neveznek *Kaas Ivor* báró mellett Magyarország első hirlapírójának, „*Szemétirodalom*” cím alatt két cikket bocsátott a minap közé a „*Magyarország*” című hirlap hasábjain. Ő, a ki maga is évtizedeken keresztül forgatta a tollat, bizonyára legilletékesebb megbírálója a sajtó mai péteinek. Nem néppárti ember, hanem a függetlenségi párt előharcosa, nem is katolikus hanem kalvinista s így senki sem vádolhat bennünket arról, mintha nem tárgyilagossá bírálat szavait állítanánk olvasóink elé. Szóljon ő:

„A tüzhely nyugalma nincsen bátorásban a szeméti-irodalom betörései ellen. Az olvasók széles rétegeinek erkölcsé naponkint inficiálódik ettől a bujakóros sajtótól. Ha van állategészségügyi intézkedés a dögvész ellen: miért nincs korlátfája a lelki pestisnek? Miért mozog oly lassan a bíróság, mikor tudvalevő, hogy a büntetés gyorsasága apasztja a bűnt? Miért olyan feltűnően enyhék a büntetések? Vigyázata intem azokat, akik hazánk sorsát kezelik.

Olyan rétegek lelki megrontása forog itt szóban, amelyek nagyon távol esnek az államgépezei központjától. Mélyen alant fekszenek ezek a rétegek a társadalmi épület pinceduiban. Vágyuknak, törekvésüknek, izgalmaiknak nincs más féke, mint az erkölcs. A szemétirodalom fekélyekkel borítja be ezt az erkölcsöt. Aki figyel, már is látja a gennyedést. Mikor feloszlanak indul ez a megfertőzött erkölcs, akkor megsemmisül a fők is. Azután hajrá! Kezdetét veszi a mindenható össze omlás.” De az országos hirlapok mellett van Magyarországának e téren még egy különlegessége, mely a művelt nyugaton egyáltalában ismeretlen, és ez a helyi szenylapok garázdálkodása. Az ország igen sok városában virágoznak ezek. A szerkesztő ezeknél rendszeren semmiféle iskolai és társadalmi műveltséggel nem bíró és minden tisztességes társaságból kizárt népség, akit a nyilvános érintkezés disqualifikál. Lapjuk szellemét ök „liberális”-nak mondják (és az is valóban) és politikai irányuk kormánypárti. Néppárti soha!! A felelős szerkesztő olyan helyzetben van, melyben sem anyagi, sem erkölcsi-

tekintetben már nincs veszteni valója. És ezek a kétségbeesett existenciák aztán a revolverzéből élnék. Lerántatnak, bepiszkolnak, ocsmány hangon arcátlanokodnak mindenkiel szemben, aki nem fizet.

Ezekkel szerében sűrgeti a tisztességes sajtó a bíróság komoly közbelépését.

De ez nem volna elégséges. A közönség önérzete volna a legsikeresebb irtószó ellenük. Mert hát tagadhatlan igazság az, hogy az erdőt a fejszével vágják, de az erdő adja a fejszéhez a nyelet. A közönség elfőzítése nélkül az ilyen lapok sem léteznének. Mondják ugyan, és nem alap nélkül, hogy az ilyen vidéki kormánypárti lapokat a miniszterelnöki sajtóiroda pénzzel szubvencionálja. De a főispánok nem jó szolgálatot tesznek a kormánynak, midőn ezt a meggyőződést el nem oszlatják. A néppárt például a meghatározottabban elutasítaná magától a szennylapok elvbarátságát.

A tisztességes gondolkozású közönség legyen erélyes. Ne legyen hullá és ekkor a hiéna éhen pusztul.

Nyilttér.)*

Üzlet átvétel.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség becses tudomására, hogy a már 60 év óta fennálló **Özv. Reherska Vilmosné** urnő tulajdonát képező

mű-, selyem- és kelme-festő üzletet, mely a mai napig vezetésem alatt állott, átvettem, hozzá kapcsolva a **vegyszeri tisztítást is,** a mai kor igényeinek megfelelően a **legújabb gépekkel felszereltem** és így abban a helyzetben vagyok, hogy minden e téren elvállalt munkát a legnagyobb pontossággal, legszebb kivitelben és a legjutányosabb árban nyújthatom a nagyérdemű közönségnek.

Szíves pártolását továbbra is kérve vagyok teljes tisztelettel

Reherska Vilmos,

mű-, selyem-, kelmefestő és vegyszeri tisztító-intézet.

Székesfejérvár, Hal-tér 3. „Ponty” vendéglő épület.)

*) E rovatban közlötték nem vállal felelősséget a szerk.

Igazat mondott-e a Moórvidéki Takarékpénztár vagy hazudott?

A moórvidéki takarékpénztár igazgatósága a „Székesfejérvár és Vidéke”, „Székesfehérvár” és „Moór és Vidéke” című lapokban egyszerűen publikálta, hogy: Dallmann József Tizenhárom alkalommal, árverésen és szabadkézből vásárolt 1884-től 1893-ig 9000 fr. körüli vételért ingatlanokat, a melyekből haszon fejében egy kisebb részt magának visszatartva, a nagyobb részt 1898—1901-ig 17000 frton felül adta el (L. a moóri kir. tlkvi. hatóságnál következik 13 tlkvi. szám.) Ezt így szárazan odavetni a publikum elé, pláne még citálni a telekkönyvi számokat, a hitelesség látszatával bir: de hogy pótoljam azt, a mit a moóri takarékpénztár igazgatósága jónak látott elhallgatni azért, hogy turpissága és hazugsága ki ne tűnjék, ime ide írtatom a fent jelzett idő alatt vett, eladott s visszatartott birtokaimról a leghitelesebb adatokat, hogy kiktől vettem? hogyan vettem? mikor vettem? mennyiért vettem? mibe került? kinek adtam el? mennyiért adtam el? én telekkönyvi számokra, névre, évre s összegre hivatkozom a mielőtt a vétel, eladás s a haszon összegre a napnál világosabban, a moóri takarékpénztár igazgatóságának hazugsága pedig kézzel foghatólag ki fog derülni.

Folyó szám	Kié volt a birtok? hogyan adatott el? miú telekkönyvi szám alatt? százalékolási összeg s száma? ki vette meg Dallmanntól?	Vétel ár?		Eladási ár?	
		frt.	kr.	frt.	kr.
1	Teller bírói ár. 588/84. ház Tetőcsinálás, szarufa, gerenda s munka Megvette Berta 71/886.	20	—	—	—
2	Huber 1/4 telek, bírói ár. Ezt Dallmann öszivel bevettette Százalék Eme 1/4 szesszióra özv. Huber Jánosné szolgálmi joga rá volt táblázva mint teher. Megvette Oláh 1460 tk. 87. özv. Huberné halála után teher nélkül A hiányzó 1 hold átíratott Oláhra 2071/91.	700	—	100	—
3	Székesfehérvári Takarékpénztár kézből 1/2 szesszió 3190,888. Százalék 979,97. Vevők: Bodri L 721/91. Fink Ferenc 540/89.	2100	—	—	—
4	Kreutz, bírói ár. 1384/92. Százalék 78/92. Vevő: Spielmann 2209/92.	650	—	—	—
5	Mákl bírói ár. 3826/96. Százalék P. 131/867. Vevő: Spielmann 2127/92.	460	—	650	—
6	Kisbéri Takarékpénztár, kézből: 2989/88. Százalék 1888,943—935. Vevők: Czifp 470/99. Stier István 1856/98. Stier József 1855/98.	2400	—	—	—
7	Spielmannok, kézből 1599/92. Százalék: 1892. A. 535. Vevők: Kaiser 1820/98. Müller 1821/98. Kánya 1822/98.	2800	—	1753	—
8	Horváth, kézből 4127/89. Százalék 1889—977. Vevő: Szabó Péter 514/99.	984	40	876	—
9	Huber, árver. 1482/92. Százalék 1892. év 543. Vevők: Marx 2218/99. Wagner 2119/99.	1290	—	818	—
10	Recz, árver. 319/94. Százalék 1895. év 118. Árver. 3342 86. — 3522/86. Százalék 1886. év 1184. Vevők: Czimmer 2901/99. Lampert 2900/99.	2950	—	1440	—
11	Wucs, árver. 10 h 4393/91. ma is megvan.	126	—	2374	—
12	Bisztricz, árver. 400/92. Százalék 1892. év A. 565. Vevő: Schweighardt 291/99.	80	—	—	—
13	Bognár, árver. 3118 93. Százalék	8	60	200	—
14	Horváth, árver. 3924 93. Százalék	70	—	—	—
15	Szakál, árver 2199 94. Százalék Vevő: 13, 14, 15. f. számra Wucs, 1914/98.	3	—	—	—
16	Kakula, árver. 2572 93 Százalék 1893 év 500.	81	—	—	—
17	Pallovics, árver. 2571/93. Százalék 1893. év 518. Vevő a 16 és 17 f. számra Rézmann 227 94.	125	—	365	—
		5	—	—	—
		1330	—	—	—
		57	19	—	—
		580	—	—	—
		24	94	—	—
		—	—	2300	—
	Összesen	17839	98	20762	—

E kimutatáson kívül van még egy néhány csipri-cseprű kis darabocská föld 1/4, 1/2, 3/4 holdas, részint eladva, részint visszatartva. — mind kettő legfeljebb egy pár száz forintot képvisel: ez nem numerál.

No kedves moórvidéki takarékpénztár igazgatósága, mondjon erre kádentiát! bizon azt kürtölték világgá, hogy Dallmann 13 vételnél 9000 frtért vett s 17000 frton felül adta el! megfelel ez a valóságnak? ugy-e nem! tehát ámitottak hazudtak: cáfolják meg hogy nem igaz! 1895-ben „Hogyan bännak a néppel” című nyilvános számolásomban kimutattam számtalanilag, mert én vezettem a két kösség számadásait, hogy a moórvidéki takarékpénztár 19000 frt. erejéig megkárosította a két kösséget: est egy becsületes tá-

karékpénztárnak számtalanilag kellett volna megcáfolni, est mai napig sem tette, rájuk száradt tehát a bélyeg s rajtuk marad mindaddig, mig nyilvánosan, tételenként le nem számolnak a körülbelül 1000,000 frt. bevételről a két kösséggel szemben. Én kimutattam azt, hogy a moóri takarékpénztárnak kenyere a család és hasugság: mutassák ki az ellenkezőt s én leszek az első, ki a moóri takarékpénztárt a becsületeség útján üdöcsölni fogom.

B. Sárkány, augusztus 11-én 1902.

Dallmann József,
plebános.

VASUTI MENETREND.

— Érvényes 1902. Május 1-től 1902. Október 1-ig. —

Budapest	Székesfehérvár	Nagy-Kanizsa
indul	érkezik	indul
érkezik	indul	érkezik
Gy. v. 8.00 este	9.17 este	9.22 este
Gy. v. 8.40 regg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.
Sz. v. 6.50 regg.	9.00 d. e.	9.26 d. e.
Sz. v. 9.55 este	11.58 este	12.0 este
Sz. v. 2.00 d. u.	4.01 d. u.	4.13 d. u.
Sz. v. 5.25 d. u.	6.45 d. u.	6.50 d. u.
Sz. v. 5.50 regg.	7.17 d. e.	7.22 d. e.
Sz. v. 4.15 d. u.	6.05 este***)	

*) Csak N.-Kanizsáig közlekedik.
 **) Ezen vonat csakis f. év. jun. 20-tól szept. 10-ig naponként Bpest-ről B.-Szt.-Györgyre, B.-Szt.-Györgytől Kanizsáig csak vasár- és ünneppnapon közlekedik.
 ***) Jul. 1-től auguszt. 31-ig közlekedik, kizárólag B.-Szt.-Györgyre.
 ****) Kizárólag csak Bpest-ről Székesfehérvárig közlekedik.

Pragerhof	Székesfehérvár	Budapest
indul	érkezik	indul
érkezik	indul	érkezik
Gy. v. 3.30 éjjel	8.27 d. e.	8.35 d. e.
Gy. v. 2.25 d. u.	7.52 este	8.00 este
Sz. v. 9.06 d. e.	6.09 d. u.	6.19 d. u.
Sz. v. 8.25 este	4.23 regg.	4.31 regg.
Sz. v. 9.30 d. e.	1.58 d. u.	2.42 d. u.
Sz. v. 4.20 regg.	7.46 regg.	7.56 regg.
Sz. v. 6.50 d. u.	9.46 este	9.51 este
Sz. v.		6.25 regg.****)

*) Naponként Kanizsától Bpestig.
 **) Junius 20-tól szeptember 10-ig B.-Szt.-Györgytől Bpestig vasár- és ünneppnapokon egész Kanizsától Bpestig.
 ***) Julius 1-től auguszt. 31-ig kizárólag B.-Szt.-Györgytől Bpestig.
 ****) Naponként Székesfehérvártól Bpestig.

Komárom	Székesfehérvár
indul	érkezik
érkezik	indul
Sz. v. 3.30 regg.	6.5 regg.
Sz. v. 12.14 d. u.	2.27 d. u.
V. v. 6.20 este	11.19 éjjel.

Székesfehérvár	Komárom
indul	érkezik
érkezik	indul
Sz. v. 6.26 regg.	8.46 regg.
V. v. 9.50 d. e.	2.37 d. u.
Sz. v. 9.32 este	11.32 éjjel.

Székesfehérvár	Veszprém	Veszprém	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik	indul
Sz. v. 4.26 regg.	7.51 d. e.	V. v. 4.52 regg.	6.10 regg.
Sz. v. 9.31 d. e.	10.45 d. e.	Sz. v. 7.11 regg.	8.22 regg.
V. v. 12.25 d. u.	2.12 d. u.	Sz. v. 1.11 regg.	2.04 este.
V. v. 9.27 este	10.50 éjjel	Sz. v. 4.53 d. u.	6.04 este.
			10.09 este*)

*) Nyáron Junius 1-től szeptem. 15-ig estitűrik, vasár- és ünneppnap.

Székesfehérvár	Adony-Szabolcs	Paks
indul	érkezik	érkezik
érkezik	indul	indul
V. v. 9.10 regg.	7.39 regg.	3.03 d. u.
V. v. 4.06 d. u.	7.30 d. u.	9.33 este

Paks	Adony-Szabolcs	Székesfehérvár
indul	indul	érkezik
érkezik	érkezik	indul
V. v. 2.00 éjjel	6.33 regg.	7.39 regg.
V. v. 1.19 d. u.	6.11 este	7.30 este

Székesfehérvár	Bicske	Bicske	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik	indul
V. v. 9.36 regg.	12.09 regg.	5.51 regg.	8.17 regg.
V. v. 2.55 d. u.	5.44 d. u.	6.24 este	~.42 este.

Székesfehérvár	Sárbogárd	Sárbogárd	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik	indul
V. v. 9.22 regg.	10.56 d. e.	6.34 regg.	8.12 regg.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.	1.00 d. u.	2.37 d. u.

TÖGL és SZLANYINKA
 Sz.-Fejérvár, Szt.-Imre-utca 1. sz.

Ajánljuk dúsán felszerelt raktárunkat a legfinomabb bel- és külföldi szövetekből, ugyszintén elegáns és divatos szabásu öltönyök elkészítését a lehető legmérsékeltébb árak mellett.

Tisztelettel
TÖGL és SZLANYINKA.

Templomfestő,
 Szobafestő,
 Címfestő,
 Mázoló.
 Aranyozó.

KALÓCZY GYULA
 Basa-u 4. sz. (Számmer-nyomdával szemben)

Megrendelések
 legjutányosabban
 fogadtatnak el.
 Pontos kiszolgálás.

SZALAY GYULA
 * * * műorgona építő intézete * * *

ALAPITTATOTT 1879. **SZÉKESFEHÉRVÁROTT,** ALAPITTATOTT 1879.
 * * LÖVÖLDE-UTCA. * *

Elfogad megrendelést a legújabb rendszerű templom- és hangversenyorgonák elkészítésére hat évi jótálás mellett. Raktáron tart kisebb és közép nagyságu új és átalakított templomorgonákat. Zongorák, pianinok és harmoniumokat. Orgonák évi kezelését és gondozását mérsékelt áron eszközli az ország bármely részében.

Költségvetést ingyen és bérmentve küld.

297. sz. A várpalotai plebánia-hivataltól.
 1897. sz.

BIZONYÍTVÁNY.

Alulírott ezennel hitelesen bizonyítom, hogy Szalay Gyula székesfehérvári műorgona-építő úr a várpalotai róm. kath. plebánia-templom számára 1897. Október hó 10-én egy 14 szülő és 10 mellékváltozatu román stýlban épült orgonát fejezett be. Az orgona pneumatikus berendezéssel épült s oly nagyszerűen sikerült, hogy a szakértők valóságos remekműnek mondják; külső s stýlszerű fektetben pedig az orgona ugy nevezett corpora a műasztalosságának valóságos mesterműve, a melynek szemlélésével még a műértő szem is alig tud betelleni.

Szalay Gyula úr a várpalotai róm. kath. közönség tetszését teljesen kiérdemelte és meg is nyerte. Azért én Szalay Gyulát, mint tehetséges, szolid és lelkiismeretes műiparost, a kire a magyar műipar valóban büszke lehet, legjobb lelkiismeretem és meggyőződésem szerint az illetékes körök figyelmébe és pártfogásába ajánlom.

Kelt Várpalotán, (Veszprémmegye) 1897. Október 16.

Domján Károly,
 plebános.

Első székesfehérvári aranyozó- és templomdiszító műterem
 és saját készítményű

TÜKÖR-, KÉP- ÉS KÉPKERET-RAKTÁR.

Alapított 1865-ben.

Jelenlegi tulajdonos: **Hj. Schaumann József,** aranyozó- és templomdiszító, ki bármiféle új és régi aranyozást, templomdiszítést és minden e szakmába vágó munkát és szent szobrokat tartós és jó kivitelben, jótállás mellett készít.

Raktár és iroda:
SZENT IMRE-UTCA, **SZÉKESFEJÉRVÁR,** **ISKOLA-UTCA,**
 (Barátok épülete), (6. szám.)

Nyomatott Számmer Kálmánál, Székesfejérvárott.